

PRESSITEADE

4.12.2018

4. detsembril toimus Riigikogu Maaelukomisjoni istung.

Istungil osalesid peale komisjoni liikmete:

Eesti Tarbijakaitse Liidu juhatuse liige Valli Järve, Valgamaa Põllumeeste Liidu juhatuse liige ja Eestimaa Lihaveis OÜ juhatuse liige Kaupo Kutsar, Valgamaa Omavalitsuste Liidu esimees Agu Kabrits, Maaeluministeeriumi toiduohutuse osakonna juhataja Martin Minjajev, toiduohutuse osakonna toidu üldnõuete büroo juhataja asendaja Katrin Lõhmus ja sama büroo peaspetsialist Külli Johanson. Veterinaar- ja Toiduameti peadirektori asetäitja Olev Kalda ja toiduosakonna peaspetsialist Tiiu RandEesti Toiduainetetööstuse Liidu juhataja Sirje Potisepp, advokaadibüroo Sorainen partner ja vandeadvokaat Allar Jõks, Eesti Põllumajanduskaubanduskoja juhatuse liige Vahur Tõnissoo, Eesti Kutseliste Mesinike Ühingu tegevjuht Tago Holsting, Eestimaa Talupidajate Keskliidu nõukogu liige ja Saaremaa Talupidajate Liidu juhatuse esimees Jaan Kiider, Saaremaa Talupidajate Liidu juhatuse liige Aivar Kallas, Eesti Lihaveisekasvatajate Seltsi juhatuse esimees Jane Mättik.

Kohal viibisid ka ajakirjanikud.

Arutlusel oli teema „Lipumärgi kasutamine toidupakendite märgistamisel“

Ettekannetega esinesid Sirje Potisepp:

Kampaania eesmärgid 2009

- Kuna oli olemas EPKK pääsukesemärk (Toodetud eestimaisest toorainest), siis oli eesmärk luua tähis, mille kaudu tunnustada ja tähelepanu pöörata eestimaisele toidutootmisele. See aitab kaasa omamaise toidutootmise jätkusuutlikkuse tagamisele, andes tööd tuhandetele inimestele
- Eristada eestimaine toidukaup importtoodangust

1. Kampaania sisu

- Teavituskampaania toimumise ajal kannavad kõikide kampaaniaga liitunud toiduainetetööstuste kodumaiste toodete hinnasildid kaupluses rahvalipu märki
- Esimese kampaania aeg: juuni 2009 – juuli 2010

2. Millistele toodetele on õigus lipumärgile

- Tooted, mis kannavad kauplustes lipumärki, on toodetud Eesti toiduainetetööstuse ettevõtetes.
- Lipumärgi saamise aluseks on statuut, „toodetud“ on defineeritud Toiduseaduses.

- Suurim lisandväärtus toodetele on antud Eestis
- Tooted on loodud Eesti töötajate poolt eestimaalaste maitse-eelistusi ja traditsioone silmas pidades

3. Algatajad ja osalejad

- Algatajad: Eesti Toiduainetetööstuse Liit
- Osalemistingimused:
 - iga osaleva toote kohta täidetakse vastav tooteleht, millega tagatakse lipumärgi usaldusväärtus
 - Kulu on minimaalne: kampaaniaga kaasneb liitumistasu ning kleebiste maksumus
 - PR-kampaania ja kleebiste kulu katab Toiduliit, kleebistamisega seonduvad kulud katab kaubandus
- Osalejad:
 - Kõik eesti toiduainetetööstused vabatahtlikkuse aluse
 - Kaubandusettevõtted vabatahtlikkuse alusel (praegu on kampaaniaga liitunud Selver, Tallinna ja Tartu kaubamaja, RIMI, Coop ja TÜ-d, Prisma, Maxima, Stockmann, meie toidukaubad, Aldar Eesti, Keila TÜ)

Sini-must-valge lipumärgi märkamine Turu-uuringute AS uuring, sügis 2018

Küsimus oli: Kas teate sellist toidumärki.

Teistest enam teavad märki:

30-49-aastased 79%

Need, kelle leibkonnas on lapsed 79%

Need, kelle leibkonna sissetulek on kuus kokku on kas 1301-1600 E83% või üle 1600E 82%

90% nendest kelle sissetulek jääb vahemikku kas 1000 -1300 või 1301-1600

Internetikasutajad 76%

Need, kes teevad oma peamised toiduostud Coopis (78%) või Rimis (80)

Teistest vähem teavad märki mitte eestlased 29%, pensionärid 30%

Milline on märgi tuntus?

- 72% vastajatest väitsid, et märk on neile tuttav;
- Möödunud aastal oli lipumärgi teadjaid 80% ja mitteteadjaid 17%

Milline on märgi tähendus?

- 46% arvas, et selline märgistus tähendab toote valmistamist Eesti ettevõttes;
- 27% arvas, et niimoodi märgistatud toode on valmistatud Eestis kohalikust toorainest;
- 9% meeles tähistab märk toodet, mis on valmistatud kohalikust toorainest;
- 3% peab seda tunnustuseks kõrge kvaliteedi eest;
- 15% ei osanud vastata

Hinnangud lipumärgi kasutamise praktikale.

- Kaupo Kutsari tellitud ja Eesti Uuringukeskuse läbi viidud uuringus uuriti, millise hinnangu annavad vastajad tänasele „lipumärgi” kasutamise praktikale;
- Vastajatele selgitati eelnevalt lipumärgi kasutamise põhimõtteid;
- Kokku 67% pidas tänast lipumärgi kasutamise praktikat täiesti korrektseks 20% või pigem korrektseks 47%;

Martin Minjajev: vabatahtliku päritolumärgistuse kohta tuleb rakendusjuhhis detsembris välja töötada ja moodustada töögrupp.

Vabatahtlik päritolumärgistus.

Kas tarbijad saavad praegu teada põhikoostisosa päritolu?

- EL- üleselt ei kehti praegu nõudeid toidu valmistamisel kasutatud põhikoostisosa (nt liha, piim) päritolu esitamisele;
- Vabatahtlike päritoluviidete määrus 2018/775, mis nõuab eksitamise korral põhikoostisosa päritolu, kohaldub alates 1.04.2020

Mis asi on vabatahtlik päritoluviide?

- Kui esitatakse viide (sõnad, pilt) toidu päritoluriigile või lähtekohale ja see erineb põhikoostisosa päritolust, peab esitama põhikoostisosa päritolu.

Üldtuntud nimetused ei ole päritoluviited

- Geograafilisi väljendeid, mis viitavad üldtuntud nimetusele või valmistamisviisile, ei käsitleta vabatahtlike päritoluviidetena (nt. Hollandi juust, kreeka salat, Moskva sai)

Lipud ja kaardid

- **Euroopa komisjoni uuring 2013**
Lipud ja kaardid on erinevate huvigruppide (tööstus, tarbijad, liikmesriikide pädevad asutused) arvates kõige selgemad päritoluviited, kuid ka neid peab hindama juhtimispõhiselt
- **Eesti uuring 2014 (PÕM tellimusel TNS Emor) – eesti lipp märgistusel –** 40% tarbijatest arvab, et toidu põhikoostisosa on eesti päritolu.

Edasised sammud vabatahtlike päritoluviidete reguleerimisel

- **Novembriks 2019** – komisjoni juhend, mis jätab tööstustele aega vaid 4 kuud rakendamiseks
- **Aprilliks 2019** – plaanis koostada juhend
- **1.04.2020** – kohaldub vabatahtlike päritoluviidete määrus 2018/775, mis nõuab eksitamise korral põhikoostisosa päritolu esitamist.

Heimar Lenk kiitis algatajaid ja avaldas arvamust, et praegune olukord eksitab tarbijaid ja seda tuleb muuta

Inara Luigas – Täna algatajaid ja väitis, et ka meie siin kõik ei saa asjast üheselt aru.

Artur Talvik – tänab algatajaid.

Komisjoni esimees tunnistas, et ka tema vaadates lipumärki, on arusaamisel, et tegemist on eesti tootega.

Eesti Tarbijakaitse Liit
Sakala 23a, Tallinn

6411697